DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

7. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 5 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Nehir, derste okudukları ayet ve hadisleri tekrar etmek için dört kart hazırladı. Ön yüzlere birer ayet ya da hadis yazdı, arka yüzlere ise görevinden söz edilen meleğin adını yazmayı unuttu. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

I — Ön yüz

... Gökten inen yağmur, yerden biten bitki ona emanet edildi…

(bk. İbni Ebu Şeybe, "Musannef, Zühd", 47)

II — Ön yüz

… Rabbin tarafından bir gerçek olmak üzere Kur'an'ı Ruhulkudüs'ün indirdiğini söyle.

(Nahl suresi 102. ayet)

III — Ön yüz

De ki: "Sizin için görevlendirilen ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz."

(Secde suresi 11. ayet)

IV — Ön yüz

Sûra üflenir. Bir de bakarsın, kabirlerden çıkmış, Rablerine doğru akın akın gitmektedirler.

(Yasin suresi 51. ayet)

1.1. Kartların arka yüzüne yazılması gereken melek adlarını, her meleğin en çok bilinen adını kullanarak yazınız. (8 puan)

1.2. Nehir, V ve VI numaralı kartlara diğer iki melek grubunu yazacaktır. Bu grupların adlarını ve görevlerini yazınız. I-IV numaralı kartlardaki meleklerin ortak adını da belirtiniz. (7 puan)

2. Duru, okuldaki bir arkadaşının ihtiyacı olan kitap ve defterleri aldı. Arkadaşı üzülmesin diye bunu kimseye söylemedi, yalnızca anneannesine anlattı. Anneannesi Duru'ya "Bugün yaptığın iyilik kaybolmaz, bir gün karşına çıkar." dedi ve aşağıdaki ayetleri okudu. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

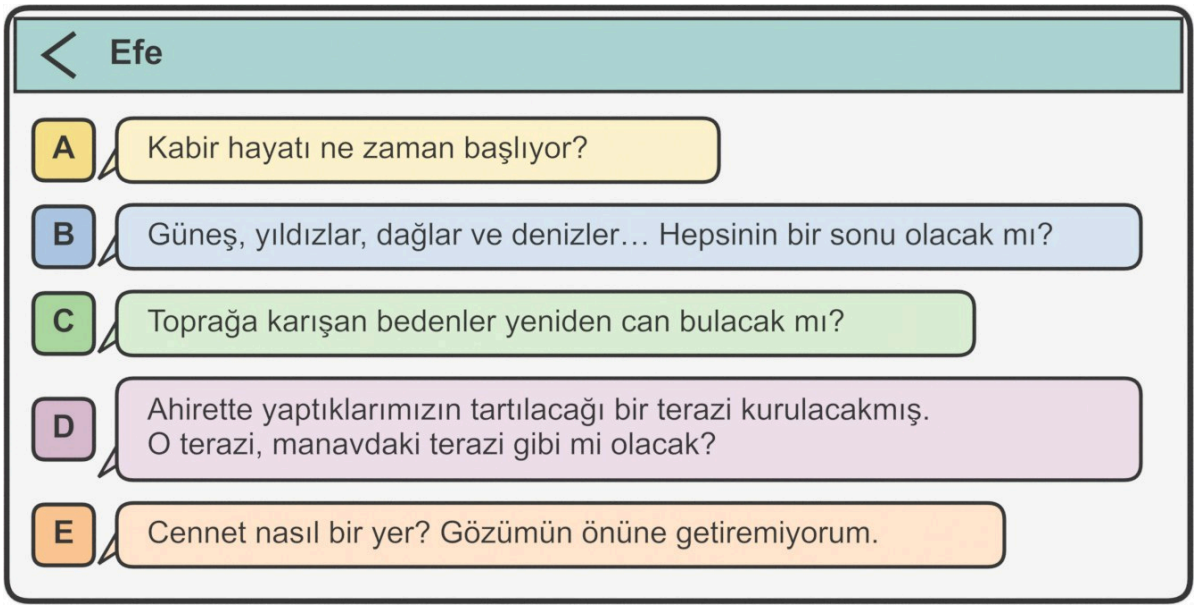
- I. "Kur'an, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve ahirete de kesin olarak inanan müminler için bir hidayet rehberi ve bir müjdedir." (Neml suresi 2-3. ayetler)
- II. "Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara, ebedî olarak kalacakları, içinden ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde çok güzel köşkler vadetti. Allah'ın rızası ise bunların hepsinden daha büyüktür. İşte bu büyük başarıdır." (Tevbe suresi 72. ayet)

2.1. I. ayette Kur'an'ın kendileri için bir müjde olduğu bildirilen müminlerin özelliklerini yazınız. (6 puan)

2.2. Anneannesinin "Bugün yaptığın iyilik kaybolmaz, bir gün karşına çıkar." sözünü yorumlayınız. Duru'nun iyiliğinin kaydedilmesinden karşılığının verilmesine kadar ahiret hayatında nasıl ele alınacağını aşamaların sırasına uyarak açıklayınız. (8 puan)

2.3. Ayetlerde dünyadaki davranışlarla ahirette verilecek karşılığın birlikte anılmasından nasıl bir sonuç çıkarılabilir? Duru'nun yaptığı iyilikle ilişkilendirerek açıklayınız. (6 puan)

3. Lina'nın dokuz yaşındaki kuzeni Efe, ahiret hayatıyla ilgili merak ettiklerini annesinin telefonundan Lina'ya yazdı. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

3.1. Lina'nın Efe'ye doğru cevap verebilmesi için A, B, C ve D mesajlarını ahiret hayatının hangi aşamalarıyla ilişkilendirmesi gerektiğini yazınız. (8 puan)

3.2. Lina, E mesajını aşağıdaki hadisle cevaplayacak. Hadisten hareketle cennetin nasıl bir yer olduğunu açıklayınız. "Salih kullarım" ifadesinden yola çıkarak cennete kavuşmak isteyen birinin nasıl yaşaması gerektiğini yazınız. (4 puan)

Cenab-ı Hak buyuruyor ki: "Salih kullarım için ben, cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden bile geçmeyen nice nimetler hazırladım." (Buhari, "Tefsîr", 32)

3.3. "Ahiret hayatı ebedî bir hayattır." ifadesini dünya hayatıyla karşılaştırarak açıklayınız. (3 puan)

4. Aşağıda Tuna'nın yaz tatilinde tuttuğu günlükten iki sayfa verilmiştir. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Salı: Komşumuz tatile giderken balkonundaki saksıları sulamam için anahtarını bana emanet etti. İki gündür maç yapmaktan sulamayı unuttum. Akşam komşumuz "Çiçekler nasıl?" diye sorunca "Hepsini suladım." dedim. Nasılsa kimse bilmeyecekti.

Çarşamba: Sabah fesleğenlerden birinin kuruduğunu gördüm. Derste okuduğumuz iki ayeti hatırladım. Komşumuzu arayıp gerçeği söyledim ve özür diledim. Saksıları suladım, kuruyan fesleğenin yerine harçlığımla yenisini aldım.

Tuna'nın hatırladığı ayetler:

- I. "Arş'ı taşıyanlar ve onun çevresinde bulunanlar (melekler) Rablerini hamd ederek tespih ederler, O'na inanırlar ve inananlar için (şöyle diyerek) bağışlanma dilerler: 'Ey Rabbimiz! Senin rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O hâlde tövbe eden ve senin yoluna uyanları bağışla ve onları cehennem azabından koru.'" (Mümin suresi 7. ayet)
- II. "Dünya hayatı ancak bir oyun ve oyalanmadır. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?" (Enam suresi 32. ayet)

4.1. Tuna'nın gerçeği söyleyip hatasını düzeltmesinde melek inancının etkisini I. ayetten hareketle açıklayınız. (5 puan)

4.2. Tuna'nın salı günkü tercihini II. ayetle değerlendiriniz. Ahiret inancının Tuna'nın sonraki tercihlerine nasıl yön verebileceğini açıklayınız. (5 puan)

4.3. Çarşamba sayfasında öne çıkan iki ahlaki değeri yazınız. Bu değerlerin kazanılmasında melek ve ahiret inancının payını açıklayınız. (6 puan)

4.4. Melek ya da ahiret inancının sizi bir sorumluluğu yerine getirmeye yönlendirebileceği, Tuna'nınkinden farklı bir durumu kendi hayatınızdan örnekleyerek açıklayınız. (4 puan)

5. Rehberlik saatinde öğrencilerin geçen hafta yaşadığı bazı durumlar kartlara yazıldı. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni bu kartlardan üçünü seçti ve sınıftan kartları aşağıdaki hadisle birlikte değerlendirmesini istedi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

"… insanoğlu şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz: Ömrünü nerede ve nasıl geçirdiğinden, gençliğini nerede yıprattığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, bildiği ile amel edip etmediğinden." (Tirmizi, "Sıfatü'l-kıyâme", 1)

A İlk yardım dersinde burun kanamasında başın öne eğilmesi gerektiğini öğrenen Irmak, teneffüste burnu kanayan arkadaşına bunu söyledi ve hemen nöbetçi öğretmeni çağırdı.

B Selin, hafta sonunun tamamını telefonunda arka arkaya video izleyerek geçirdi. Pazartesi teslim etmesi gereken proje ödevine hiç başlamadı.

C Burak, bayram harçlığının bir kısmını biriktirdi. Bu parayla mahalledeki hayvan barınağı için mama aldı ve barınağa kendisi götürdü.

5.1. A, B ve C kartlarındaki durumları hadisle ilişkilendirerek değerlendiriniz. Her durumun, hadiste hesabının sorulacağı bildirilen konulardan hangisiyle ilgili olduğunu ve bu konuda hadisteki öğüde uygun bir davranış olup olmadığını gerekçesiyle yazınız. (9 puan)

5.2. Hadiste insanın bu konulardan hesaba çekileceğinin bildirilmesinden hareketle ahiret inancının insana neler kazandırdığına dair bir sonuç çıkarınız. (6 puan)

6. Teneffüste koridorda koşan Onur, bir öğrenciye çarptı ve öğrencinin elindeki meyve suyu yere döküldü. Onur hemen oradan uzaklaştı. Nöbetçi öğretmen, dökküntünün yanında duran Deniz'in koştuğunu düşünerek onu uyardı. Olanları bilen Onur sessiz kaldı. Akşam Deniz ablasına "Hiç adil değil! Onur'un yaptığı yanına kâr kalacak. Yarın ben de onu öğretmene şikâyet edeceğim, birkaç şey de uydurup ekleyeceğim." dedi. Ablası, karar vermeden önce aşağıdaki ayetleri düşünmesini istedi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

- I. "Allah, gökleri ve yeri, hak ve hikmete uygun olarak, herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır. Onlara haksızlık edilmez." (Casiye suresi 22. ayet)
- II. "… Bir topluma olan kininiz, sakın ha sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır." (Maide suresi 8. ayet)

6.1. Deniz'in "Onur'un yaptığı yanına kâr kalacak." düşüncesinin neden doğru olmadığını I. ayetten hareketle açıklayınız. (4 puan)

6.2. Ahiret inancının, Deniz'in bu haksızlığı değerlendirmesine ve ertesi gün nasıl davranacağına katkısını II. ayetle ilişkilendirerek açıklayınız. (6 puan)

6.3. Onur'un sessiz kalmasını ahiret inancı açısından değerlendiriniz. Ahiret inancına uygun davranmak için Onur'un neler yapması gerektiğini yazınız. (5 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5. Sınıflandırma
2	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
3	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
4	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma
5	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma
6	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*20*	*15*	*20*	*15*	*15*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 5** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. **Doğru cevap (1.1):** Her doğru melek adı iki puandır (2+2+2+2).

- I. kart: Mikâil (as) **(2 puan)**.
- II. kart: Cebrail (as) **(2 puan)**.
- III. kart: Azrail (as) **(2 puan)**.
- IV. kart: İsrafil (as) **(2 puan)**.

Cebrail (as) için "Cibril" yazılması da tam puan alır. II ve III numaralı kartlarda meleğin en çok bilinen adı yazılmadan yalnızca kartta geçen ifade ("Ruhulkudüs", "ölüm meleği") ya da onun karşılığı olan "Melekülmevt" yazılmışsa o kart için bir puan verilir.

Örnek doğru cevap (1.1): I. Mikâil (as), II. Cebrail (as), III. Azrail (as), IV. İsrafil (as).

Yanlış cevap (1.1): Meleklerin görevlerinin birbirine karıştırılması (ör. sûra üfleme görevinin Azrail'e ya da Mikâil'e verilmesi, yağmur ve bitkilerle ilgili kartın Cebrail'le eşleştirilmesi) ya da melek olmayan varlıkların (cin, şeytan) yazılması ilgili karttan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (1.2): Üç ölçüt sırasıyla bir, üç ve üç puandır (1+3+3).

- Ortak ad: I-IV numaralı kartlardaki meleklerin "dört büyük melek" olarak anıldığı yazılmışsa **(1 puan)**.
- Kiramen Kâtibin: Grubun adı yazılmışsa **(1 puan)**; bu meleklerin insanın sağında ve solunda bulunarak kişinin sevap ve günahlarını amel defterine yazdığı belirtilmişse **(2 puan)**.
- Münker ve Nekir: Grubun adı yazılmışsa **(1 puan)**; bu meleklerin insanları sorguya çektiği belirtilmişse **(2 puan)**.

Grupların V ve VI numaralı kartlara hangi sırayla yazıldığı önemli değildir. Grup adı olarak "yazıcı melekler" ya da "değerli yazıcılar" (Kiramen Kâtibin için) ve "sorgu melekleri" (Münker ve Nekir için) yazılması da kabul edilir. Görev yalnızca "her şeyi yazarlar" ya da "soru sorarlar" biçiminde eksik açıklanmışsa o görev için bir puan verilir.

Örnek doğru cevap (1.2): I-IV numaralı kartlardaki melekler "dört büyük melek" olarak anılır. V numaralı karta Kiramen Kâtibin yazılır. Bu melekler insanın sağında ve solunda bulunur, kişinin sevap ve günahlarını amel defterine yazar. VI numaralı karta Münker ve Nekir yazılır. Bu melekler insanları sorguya çekmekle görevlidir.

Yanlış cevap (1.2): Cin ya da şeytanın bir melek grubu olarak yazılması ve ayet ve hadislerde yer almayan melek adlarının ya da görevlerinin uydurulması ilgili ölçütten puan almaz. Grup adları doğru olduğu hâlde Kiramen Kâtibin ile Münker ve Nekir'in görevleri birbirine karıştırılmışsa yalnızca grup adlarının puanı verilir. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. **Doğru cevap (2.1):** Her doğru özellik iki puandır (2+2+2).

- Namazı dosdoğru kılmak.
- Zekâtı vermek.
- Ahirete kesin olarak inanmak.

Örnek doğru cevap (2.1): Bu müminler namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir ve ahirete kesin olarak inanır.

Yanlış cevap (2.1): Ayette geçmeyen özelliklerin yazılması ya da ayetteki ifadelerin anlamı değiştirilerek yazılması (ör. "ahirete inanıp inanmamakta serbest olmak") o özellikten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (2.2): Dört ölçütün her biri iki puandır (2+2+2+2).

- Kayıt: Duru'nun iyiliğinin, kimse görmese bile amel defterine yazıldığı (kaydedildiği) belirtilmişse **(2 puan)**. Kaydı tutan meleklerin adının yazılması zorunlu değildir.
- Hesap: Ölüm, kıyamet ve yeniden dirilişin ardından insanların hesap vermek üzere toplanacağı (mahşer), herkese amel defterinin verileceği ve dünyada yaptıklarından hesaba çekileceği belirtilmişse **(2 puan)**. Aşamanın adı yazılmadan doğru açıklanması da tam puan alır.
- Tartı: Amel defterleri verildikten sonra sevap ve günahların mizan adı verilen manevi adalet terazisinde tartılacağı belirtilmişse **(2 puan)**.
- Karşılık: Sevapları ağır gelenlerin mükâfatlandırılıp cennete gireceği, Allah'ın (cc) iyiliğin karşılığını eksiksiz ve kat kat vereceği; bu nedenle iyiliğin kaybolmadığı belirtilmişse **(2 puan)**.

Aşamalar doğru açıklandığı hâlde sıraları karıştırılmışsa en fazla dört puan verilir.

Örnek doğru cevap (2.2): Anneanne, iyiliğin boşa gitmeyeceğini, ahirette karşılığının verileceğini anlatmak istemiştir. Duru'nun iyiliğini kimse görmese de bu iyilik amel defterine yazılır. Ölüm, kıyamet ve yeniden dirilişten sonra insanlar hesap vermek için mahşerde toplanır; herkese amel defteri verilir. Ardından sevaplar ve günahlar mizanda tartılır. Sevapları ağır gelenler mükâfatlandırılır ve cennete girer. Allah (cc) iyiliğin karşılığını kat kat verir.

Yanlış cevap (2.2): Amel defterine yalnızca kötülüklerin yazıldığının, mizanın amel defterleri verilmeden önce kurulduğunun ya da iyiliklerin karşılığının yalnızca dünyada görüleceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (2.3): İki ölçütün her biri üç puandır (3+3).

- Ahiret hayatının insanların dünyadaki inanç ve davranışlarına göre şekilleneceği; ayetlerde namaz, zekât ve ahirete iman gibi davranışlarla cennet vaadinin birlikte anılmasının bu bağı gösterdiği belirtilmişse **(3 puan)**.
- İnsanın dünya hayatını ahirete hazırlık olarak görüp iyiliği Allah'ın (cc) rızası için yapması gerektiği; Duru'nun kimseye söylemeden, gösterişten uzak yaptığı iyiliğin buna örnek olduğu ve ayette en büyük mükâfatın Allah'ın (cc) rızası olarak bildirildiği açıklanmışsa **(3 puan)**.

Örnek doğru cevap (2.3): Ayetlerde dünyadaki davranışlarla ahiretteki karşılığın birlikte anılması, ahiret hayatının dünyada yapılanlara göre şekilleneceğini gösterir. Bu yüzden insan dünyayı ahirete hazırlık yeri olarak görmeli ve iyiliği Allah'ın (cc) rızası için yapmalıdır. Duru da iyiliğini gösteriş için değil, Allah'ın (cc) rızası için kimseye söylemeden yapmıştır. Ayete göre en büyük mükâfat da Allah'ın (cc) rızasıdır.

Yanlış cevap (2.3): Dünya hayatının ahiret hayatıyla hiçbir ilgisinin olmadığının, dünyada yapılanların ahirette karşılığının bulunmadığının ya da iyiliğin yalnızca insanların takdirini kazanmak için yapılması gerektiğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. **Doğru cevap (3.1):** Her doğru aşama iki puandır (2+2+2+2).

- A mesajı: Ölüm **(2 puan)**.
- B mesajı: Kıyamet **(2 puan)**.
- C mesajı: Baas (ölümden sonra yeniden diriliş) **(2 puan)**.
- D mesajı: Mizan **(2 puan)**.

A mesajı için "ölüm ve kabir hayatı (berzah)" yazılması da kabul edilir. A mesajı için yalnızca "kabir hayatı" ya da "berzah" yazılması puan almaz. Mesaj kabir hayatının ne zaman başladığını sorar ve bu sorunun cevabı ölümdür. C mesajı için "ölümden sonra diriliş" ya da "basubadelmevt" yazılması da doğrudur.

Örnek doğru cevap (3.1): A: Ölüm, B: Kıyamet, C: Baas, D: Mizan.

Yanlış cevap (3.1): Mesajların aşamalarla eşleşmesinin karıştırılması (ör. B mesajının ölümle, C mesajının mahşerle ilişkilendirilmesi) ya da ahiret hayatının aşaması olmayan kavramların yazılması o mesajdan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (3.2): İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Hadisten hareketle cennetin nasıl bir yer olduğunun tam olarak bilinemeyeceği; oradaki nimetlerin hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği, insanın hayal bile edemeyeceği nimetler olduğu belirtilmişse **(2 puan)**.
- "Salih kullarım" ifadesinden hareketle cennete kavuşmak isteyen kişinin Allah'a (cc) iman edip salih ameller işlemesi, yani ibadetlerini yerine getirip güzel ve yararlı davranışlarda bulunması gerektiği açıklanmışsa **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap (3.2): Cennetin nasıl bir yer olduğunu tam olarak bilemeyiz. Hadise göre orada hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın aklından bile geçmeyen nimetler vardır. Bu nimetler salih kullar için hazırlanmıştır. Bu yüzden cennete kavuşmak isteyen kişi Allah'a (cc) iman etmeli, ibadetlerini yapmalı ve güzel işler yapmaya çalışmalıdır.

Yanlış cevap (3.2): Cennetin dünyadaki bir yere tıpatıp benzediğinin ya da cennete hiçbir çaba göstermeden ulaşılabileceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (3.3): Üç ölçütün her biri bir puandır (1+1+1).

- Dünya hayatının belirli bir süreyle sınırlı olduğu ve ölümle sona erdiği belirtilmişse **(1 puan)**.
- Ahiret hayatının dünya hayatının sona ermesiyle başladığı ve hiç bitmeyecek, sonsuza kadar sürecek bir hayat olduğu belirtilmişse **(1 puan)**.
- Kur'an-ı Kerim'de dünya ile ahiret karşılaştırılarak asıl ve gerçek hayatın ahiret hayatı olduğunun vurgulandığı ya da ahiret hayatının dünya hayatından daha değerli olduğu belirtilmişse **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap (3.3): Dünya hayatı belirli bir süre sürer ve ölümle sona erer. Ahiret hayatı ise dünya hayatı bitince başlar ve hiç sona ermez. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim'de asıl ve gerçek hayatın ahiret hayatı olduğu vurgulanır.

Yanlış cevap (3.3): Ahiret hayatının da dünya hayatı gibi bir gün sona ereceğinin ya da dünya hayatının sonsuz olduğunun yazılması ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. **Doğru cevap (4.1):** İki ölçüt sırasıyla iki ve üç puandır (2+3).

- Ayette meleklerin inananlar için dua ettiği, tövbe eden ve Allah'ın (cc) yoluna uyanlar için bağışlanma dilediği belirtilmişse **(2 puan)**.
- Meleklerin tövbe edenler için dua ettiğini bilmenin Tuna'ya ümit verdiği; hatasını gizleyip yalanını sürdürmek yerine pişman olup gerçeği söylemeye, özür dileyip zararı telafi etmeye yönelttiği açıklanmışsa **(3 puan)**.

Ayetle ilişki kurmadan yalnızca meleklerin yaptıklarımızı yazdığını (Kiramen Kâtibin) belirtip bu inancın Tuna'yı gerçeği söylemeye yönelttiğini açıklayan cevap ilk ölçütten puan almaz, ikinci ölçütten bir puan alır.

Örnek doğru cevap (4.1): Ayete göre melekler inananlar için dua eder, tövbe eden ve Allah'ın (cc) yoluna uyanlar için bağışlanma diler. Bunu bilen Tuna, yaptığı hatanın düzeltilemeyecek bir şey olmadığını düşünüp ümitlenmiştir. Bu yüzden yalanını sürdürmek yerine pişman olmuş, komşusuna gerçeği söyleyip özür dilemiş ve verdiği zararı telafi etmiştir.

Yanlış cevap (4.1): Meleklerin yalnızca insanların hatalarını aradığının, Tuna'nın yalnızca yakalanma korkusuyla davrandığının ya da hata yapan birinin artık bağışlanamayacağının ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Ayetle ilişki kurulmadan yalnızca olayın tekrar anlatılması ilk ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (4.2): İki ölçüt sırasıyla üç ve iki puandır (3+2).

- Ahirete inanan insanın dünya hayatının geçici, ahiret hayatının ise kalıcı ve daha değerli olduğunu bildiği; bu inancın Tuna'ya hayatını anlamlandırma ve önceliklerini doğru belirleme bilinci kazandırarak bundan sonra sorumluluğunu eğlenceden önce yerine getirmesine yön vereceği açıklanmışsa **(3 puan)**. Aynı yönlendirmenin sorumluluk ve hesap verme bilinciyle açıklanması da kabul edilir.
- Ayette dünya hayatının oyun ve oyalanma olarak nitelendirildiği, ahiret yurdunun ise daha hayırlı olduğu bildirildiği belirtilerek Tuna'nın salı günü geçici bir eğlenceyi kendisine verilen emanetin önüne koyduğu açıklanmışsa **(2 puan)**.

Ayetin oyun oynamayı yasakladığı biçiminde değil, öncelikleri doğru belirlemeyi ve sorumlulukları ihmal etmemeyi öğrettiği biçiminde yorumlanması beklenir. Oyunun tamamen yasak olduğunu söyleyen ama sorumluluk bilincini doğru açıklayan cevap ikinci ölçütten bir puan alır.

Örnek doğru cevap (4.2): Ayette dünya hayatının bir oyun ve oyalanma olduğu, ahiret yurdunun ise daha hayırlı olduğu bildirilir. Tuna salı günü geçici bir eğlence için kendisine verilen emaneti ihmal etmiştir. Ahirete inanan insan dünya hayatının geçici olduğunu, asıl kalıcı olanın ahiret olduğunu bilir ve önceliklerini buna göre belirler. Bu bilinç Tuna'nın bundan sonra önce sorumluluğunu yerine getirip sonra oyuna gitmesini sağlar.

Yanlış cevap (4.2): Ahiret inancının insana hiçbir sorumluluk yüklemediğinin, dünyada yapılanların ahirette karşılık bulmayacağının ya da sorumlulukların eğlence için ertelenebileceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (4.3): Üç ölçüt sırasıyla bir, bir ve dört puandır (1+1+4).

- Birinci değer (ör. doğruluk, dürüstlük) yazılmışsa **(1 puan)**.
- İkinci değer (ör. sorumluluk, emanete riayet, görev bilinci, pişmanlık duyup özür dileme, verdiği zararı telafi etme) yazılmışsa **(1 puan)**.
- Katkı: Meleklerin tövbe edenler için dua ettiğine inanan insanın hatasında ısrar etmeyip doğruya yöneldiği; yaptıklarının hesabını vereceğini bilen insanın sorumluluklarının bilincinde olduğu, emanete sahip çıktığı ve bu değerleri hayatına yansıtmaya çalıştığı açıklanmışsa **(4 puan)**. Yalnızca

melek inancının ya da yalnızca ahiret inancının katkısı açıklanmışsa iki puan verilir.

Örnek doğru cevap (4.3): Çarşamba sayfasında doğruluk ve sorumluluk değerleri öne çıkar. Meleklerin tövbe edenler için dua ettiğine inanan insan, hatasında ısrar etmez; pişman olur ve doğruyu söyler. Ahirette yaptıklarının hesabını vereceğini bilen insan da kendisine verilen emanete sahip çıkar, görevini aksatmaz ve verdiği zararı karşılamaya çalışır.

Yanlış cevap (4.3): Tuna'nın davranışıyla ilgisi olmayan değerlerin yazılması (ör. maçı kazanmak, çok gol atmak) o değerin puanını almaz. Değerlerin melek ve ahiret inancıyla hiç ilişkilendirilmemesi katkı ölçütünden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (4.4): İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Tuna'nın yaşadığından farklı, gerçekçi bir sorumluluk durumu örnek verilmişse **(2 puan)**.
- Bu durumda melek ya da ahiret inancının davranışa nasıl yön verdiği açıklanmışsa **(2 puan)**.

Örnek durumlar: Kimse kontrol etmese de sınıf nöbetini aksatmamak; evde üstlendiği görevi (bulaşık, kardeşine ödevinde yardım vb.) ertelememek; okul kütüphanesinden aldığı kitabı zamanında ve özenle geri getirmek; takımdaki görevini arkadaşlarına bırakmamak.

Örnek doğru cevap (4.4): Sınıfta bu hafta tahta ve pencere nöbeti bende. Nöbetçi olduğumu kimse kontrol etmese bile nöbetimi aksatmam. Çünkü yaptıklarımın kaydedildiğini ve ahirette her davranışımın hesabını vereceğimi bilirim.

Yanlış cevap (4.4): Tuna'nın yaşadığı olayın ya da çok benzerinin (komşunun bitkilerini sulamak) yazılması ilk ölçütten puan almaz. İnançla ilişkisi kurulmayan bir durum ikinci ölçütten puan almaz. Ahlaka aykırı bir davranışın örnek verilmesi puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. **Doğru cevap (5.1):** Her kart üç puandır (3+3+3). Her kart için hadisteki ilgili konunun belirlenmesi bir puan, davranışın uygun olup olmadığının belirtilmesi bir puan, gerekçe bir puandır.

- A kartı: "Bildiği ile amel edip etmediği" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranıştır; çünkü Irmak ilk yardım dersinde öğrendiğini doğru biçimde uygulayıp arkadaşına yardım etmiştir **(3 puan)**.
- B kartı: "Ömrünü (gençliğini) nerede ve nasıl geçirdiği" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranış değildir; çünkü Selin zamanını boşa harcamış, üstlendiği ödevi yapmamıştır **(3 puan)**.
- C kartı: "Malını nerede harcadığı" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranıştır; çünkü Burak harçlığını ihtiyacı olan canlılar için, yararlı bir işe harcamıştır **(3 puan)**. "Malını nereden kazanıp nerede harcadığı" biçiminde yazılması da kabul edilir.

Örnek doğru cevap (5.1): A kartı, insanın bildiği ile amel edip etmediğiyle ilgilidir. Irmak öğrendiği bilgiyi uygulayarak arkadaşına yardım ettiği için hadisteki öğüde uygun bir davranışta bulunmuştur. B kartı, ömrün ve gençliğin nasıl geçirildiğiyle ilgilidir. Selin hafta sonunu boşa geçirip ödevini yapmadığı için bu davranış hadisteki öğüde uygun değildir. C kartı, malın nerede harcandığıyla ilgilidir. Burak harçlığını barınaktaki hayvanlar için harcadığından davranışı uygundur.

Yanlış cevap (5.1): A kartındaki davranışın yararsız olduğunun, B kartındaki davranışın hadise uygun olduğunun söylenmesi o kartın ilgili ölçütünden puan almaz. Durumların hadisteki konularla hiç ilişkilendirilmemesi konu ölçütlerinden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (5.2): İki ölçütün her biri üç puandır (3+3).

- Ahirete inanan insanın ömrünün, gençliğinin, malının ve bilgisinin kendisine verilmiş birer emanet olduğunu ve bunların hesabını vereceğini bildiği; bu inancın ona sorumluluk ve hesap verme bilinci kazandırdığı açıklanmışsa **(3 puan)**.
- Bu bilincin insanı zamanını boşa harcamamaya, malını meşru yoldan kazanıp yerinde harcamaya ve öğrendiklerini hayatına uygulamaya yönelttiği; böylece inancın davranışlara yansıdığı açıklanmışsa **(3 puan)**.

Örnek doğru cevap (5.2): Ahirete inanan insan ömrünü, gençliğini, malını ve bilgisini nasıl kullandığından hesaba çekileceğini bilir. Bu inanç ona sorumluluk ve hesap verme bilinci kazandırır. Böyle biri zamanını boşa harcamaz, parasını helal yoldan kazanıp yararlı işlere harcar, öğrendiklerini de hayatında uygular. Yani ahiret inancı insanın davranışlarına yansır.

Yanlış cevap (5.2): Hesap verme bilincinin insanın davranışlarını etkilemediğinin, zamanın ve paranın nasıl kullanıldığının önemsiz olduğunun ileri sürülmesi ya da yalnızca hadisin tekrar yazılması ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. **Doğru cevap (6.1):** İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Ayete göre Allah'ın (cc) gökleri ve yeri herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yarattığı; ahirette herkesin dünyada yaptıklarının karşılığını göreceği, bu yüzden Onur'un davranışının da karşılıksız kalmayacağı belirtilmişse **(2 puan)**.
- Ayette "Onlara haksızlık edilmez." buyrulduğu; Allah'ın (cc) kimseye haksızlık etmeyeceği, haksızlığa uğrayanın hakkının da korunacağı ve iyilik ile kötülüğün karşılığının adaletle verileceği belirtilmişse **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap (6.1): Ayete göre Allah (cc) gökleri ve yeri, herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır. Bu yüzden Onur'un yaptığı da ahirette karşılıksız kalmaz. Ayrıca hiç kimseye haksızlık edilmez; haksız yere suçlanan Deniz'in hakkı da Allah (cc) katında kaybolmaz.

Yanlış cevap (6.1): Ahirette bazı davranışların hesabının sorulmayacağının, Allah'ın (cc) bazı insanlara haksızlık edebileceğinin ya da adaletin yalnızca dünyada gerçekleşeceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (6.2): Üç ölçütün her biri iki puandır (2+2+2).

- Ahiret inancının Deniz'e, uğradığı haksızlığın Allah (cc) katında karşılıksız kalmayacağı düşüncesiyle teselli, umut ve huzur verdiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Ayette kinin insanı adaletsizliğe itmemesi gerektiği bildirildiği için Deniz'in öfkeyle olmayan şeyler uydurarak haksızlığa haksızlıkla karşılık vermekten vazgeçmesi gerektiği; Allah'ın (cc) yaptıklarından haberdar olduğunu bilmenin onu doğru sözlü ve adil olmaya yönelttiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Ahiret inancının haksızlık karşısında susmayı gerektirmediği; Deniz'in hakkını öğretmeniyle sakin bir şekilde konuşup yalnızca gerçeği anlatarak araması gerektiği belirtilmişse **(2 puan)**.

Deniz'in hiçbir şey uydurmadan öğretmenine kendi suçsuzluğunu anlatıp Onur'u şikâyet etmeyerek affetmeyi seçtiği cevap da üçüncü ölçütten tam puan alır. Affetmek, haksızlığı sessizce kabullenmekle aynı şey değildir.

Örnek doğru cevap (6.2): Ahirete inanan Deniz, yaşadığı haksızlığın Allah (cc) katında karşılıksız kalmayacağını bilir; bu düşünce onu teselli eder. Ayette kinin insanı adaletsizliğe itmemesi gerektiği bildirilir. Bu yüzden Deniz, Onur'a kızgın olsa da olmayan şeyler uydurmaz; Allah'ın (cc) her yaptığından haberdar olduğunu bilir. Bununla birlikte haksızlığa sessiz de kalmaz. Ertesi gün öğretmeniyle sakin bir şekilde konuşur ve yalnızca gerçekte olanı anlatır.

Yanlış cevap (6.2): Ahiret inancı nedeniyle Deniz'in hiçbir şey yapmadan haksızlığı kabullenmesi gerektiğinin ya da Onur hakkında uydurma şeyler söylemesinin doğru olacağının ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (6.3): İki ölçüt sırasıyla iki ve üç puandır (2+3).

- Değerlendirme: Onur'un hem koridorda kurala uymayıp bir öğrenciye zarar verdiği hem de sessiz kalarak suçsuz bir arkadaşının cezalandırılmasına göz yumduğu, yani haksızlık yaptığı; ahirete inanan insanın her davranışının hesabını vereceğini bildiği için böyle davranmaması gerektiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Doğru davranış: Ahirete inanan birinin öğretmenine gerçeği söyleyeceği, Deniz'den ve meyve suyu dökülen öğrenciden özür dileyeceği, döküntünün temizlenmesine yardım edeceği gibi uygun davranışlardan en az ikisi yazılmışsa **(3 puan)**. Tek uygun davranış yazılmışsa iki puan verilir.

Örnek doğru cevap (6.3): Onur, hem bir öğrenciye çarpıp zarar vermiş hem de suçu Deniz'in üstünde bırakarak haksızlık yapmıştır. Ahirete inanan biri yaptıklarının hesabını vereceğini bildiği için başkasının haksız yere suçlanmasına sessiz kalmaz. Onur'un öğretmenine gerçeği söylemesi, Deniz'den ve meyve suyu dökülen öğrenciden özür dilemesi gerekir.

Yanlış cevap (6.3): Onur'un tutumunun akıllıca ya da kabul edilebilir olduğunun söylenmesi, değerlendirme yapılmadan yalnızca olayın tekrar anlatılması ya da ahiret inancıyla ilişki kurulmaması değerlendirme ölçütünden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.